

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi uțza Nr. 2Articoli și corespun-
dente pentru pu-
blicare se trimit re-
dacțiunei.Concure, inserțiuni
precum și țaxele de
abonament se trimit
Administrațiunei ti-
pografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINEGA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 8769/1907.

Aviz!

Stipendiștii fundațiilor diecezane, admini-
strate de acest Consistoriu, sunt provocați prin
aceasta a-și subșterne aici până la 18/31 Iulie,
a. c, testimoniile în original, ori în copii legali-
zate la oficiul protopopesc concernent, despre re-
zultatul studiului în cursul anului școlar expirat.

Tot atunci să arate fiecare stipendist, din
care fundațiune a fost împărțit de stipendiu?

Să atrage atențiunea tuturor stipendiștilor
asupra împrejurării, că nesubșternerea testimoniului
din vreme, se va șocoti ca renunțare la stipendiu,
sau că obținând rezultat nesuficient, nu mai reflec-
tează la stipendiul avut.

Arad, la 22 Iunie v. 1907.

Consistorul eparhial din Arad.

Nr. 2725/1907.

Aviz!

Candidații de învățatori, cari nu s'ar alege
în decursul timpului în careva stațiune învățăto-
rească și ar dori aplicațiune, au să se adreseze
Consistorului eparhial; dar numai în scris, între
5/18 și 15/28 August, a. c, fără a se mai expune
la spese zadarnice călătorind pe aici.

Reflectanții au a-și trimite în copie testimo-
niul de cvalificațiune.

Arad, la 19 Iunie v. 1907.

Consistorul eparhial gr. ort. rom.
din Arad.

Nr. 3770/1907.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința publică, cumcă peti-
țiunile de primire în institutul pedagogic ort. rom.
din Arad pe anul școlar 1907/8 au să fie înain-
tate la adresa Consistorului, cel mult până la
1/14 August, instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre absolvarea alor 4 clase
medii;
3. Atestatul de moralitate dela oficiul parohial
la care aparține, vidimat de protoprezviterul con-
cernent;

4. Atestat medical despre starea sanitară și
întregitatea corporală;

5. Petițiunile pentru primire gratuită în a-
lumneu, de pe teritorul districtului Consistorului din
Arad să se adreseze acestui Consistoriu, iar de
pe teritorul districtului Consistorului din Oradea-
mare la adresa aceluia. La aceste petițiuni se vor
alătură și certificate dela antistia comunală, în
cari să se cuprindă date amănunțite despre starea
materială a părinților petentului.

Aceste atestate vor fi signate și de oficiul
parohial al locului.

Despre primire, ori neprimire reflectanții vor
fi avizați acasă.

Arad, la 22 Iunie v. 1907.

Consistorul eparhial gr. ort. rom.
din Arad.

Nr. 3781/ 907.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs, cu termin
de 6/19 August a. c., pentru conferirea unui sti-
pendiu de 252 cor. devenind vacant din funda-
țiunea Simeon-Iosif-Popovici-Paffy.

Îndreptățiți la acest stipendiu sunt descen-
denții familiei Popa din Buteni, ori membrii din
familia cutărui preot de acolo, care concurent ar
studia bine, la vre-o școală elementară, civilă ori
gimnazială din patrie.

Concurenții la acest stipendiu au să adne-
xeze la petițiune:

a) extras de botez, că e născut român gr.-
or. iar extrasul să fie provăzut cu clauzula paro-
hului local, că concurentul și de prezent aparține
bisericii române gr. orientale;

b) Justificarea descendenței din familia Popa,
sau că e fiu de preot din Buteni;

c) Atestat de paupertate dela diregătoră
politică competentă, cu date pozitive, despre starea
materială a părinților concernentului, cât și despre
a însuși concernentului;

Acest atestat să fie confirmat și prin clauzula
și subscrierea parohului local;

d) Certificat medical despre starea sanitară
a concernentului;

e) Certificat de moralitate dela parohul local;

f) Testimoniu școlar despre ultimul an de studiu și indicarea locului, și a școlii unde vrea să-și urmeze studiile;

Petițiunile, cari nu vor întruni condițiunile de mai sus, ori vor sosi după terminul de concurs, nu se vor lua în conziderare.

Fiecare concurent să arate locul și poșta ultimă, unde să i-să trimită rezoluțiunea consistorială.

Arad, la 22 Iunie, v. 1907.

*Consistorul eparhial gr. ort. rom.
din Arad.*

Nr 3768/1907.

Concurs.

Prin aceasta să publică concurs, *cu terminul de 6/19 August*, pentru conferirea stipendiilor din *fundațiunea Teodor Papp*, cari vor deveni vacante până la terminul de concurs.

Îndreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literilor fundamentale:

- a) rudeniile fundatorului,
- b) tinerii români ortodocși din Giula,
- c) în lipsa petenților înrudiți cu fundatorul ori a născuților în Giula, urmează îndreptățirea tinerilor români ortodocși din întreaga dieceză a Aradului.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român gr. or. din Arad, instruite cu următoarele documente originale ori copii autenticate:

1. Extras din matricula botezaților provăzut cu clauzula parohului local, că de prezent aparține bisericii române greco-orientale;

2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară;

3. Atestat de paupertate dela diregătoră politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concernentului, precum și despre a concernentului; (*atestat de paupertate au să producă și rudeniile dacă reflectează la stipendiu*);

4. Testimoniul de anul școlar 1906/7, iar universitarii — despre toate cursurile ascultate, respective documentul despre progresul făcut;

5. Certificat medical despre starea sanitară a petentului;

6. Dacă concurentul a întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic, unde, în ce calitate a petrecut și ce purtare a avut?

7. Concurentul va avea să arate specialitatea la care, și locul unde voește să urmeze studiile, precum și aceea dacă are alt stipendiu.

8. Petițiunile lipsite de condițiunile înșirate, ori sosite după terminul de concurs, nu se vor lua în socotință.

Fiecare concurent are să indice locul și poșta ultimă, unde se i-să trimită rezoluțiunea Consistorului.

Arad, la 22 Iunie, v. 1907.

*Consistorul eparhial gr. ort. rom.
din Arad.*

Nr 3779/1907.

Anunț școlar

Se aduce la cunoștință celor ce-i privește, că petițiunile de primire în institutul teologic ortodox român din Arad, pe anul școlar 1907/8, au să fie înaintate la adresa Consistoriului gr. ort. român din Arad, cel mult până în 1/14 August, 1907 instruite cu:

1. Atestat de botez.
2. Testimoniu despre ultima frecvență școlară, prin care să dovedească că are pregătirea recerută prin Regulamentul pentru parohii.
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezbiterul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.
5. Petițiunile să fie provăzute cu timbru de una coroană, încât nu vor fi ajustate cu atestate de paupertate.

Arad, la 26 Iunie (9 Iulie) 1907.

*Consistorul diecezan gr. ort. rom.
din Arad.*

Nr. 3821/1907.

Anunț școlar.

Școala civilă de fete din Arad.

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscriserile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1907/8 se vor efectui în zilele de 20—25 August (2 7 Septembrie st. n.) a. c. la Consistorul gr. or. român din Arad.

Părinții vor proceda însă corect, dacă fie în scris, fie în persoană, își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, îndată după publicarea acestui anunț, adresându-se în această afacere tot Consistorului gr. or. rom. din Arad.

Taxa pentru internat este: 400 cor. pe anul întreg școlar, care sumă este a se plăti *anticipativ* în trei rate treilunare de câte 133 cor. 33 fil. la Administrațiunea casei Consistorului.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. Instrucțiunea prescrisă, pentru clasele I—IV civile, educațiunea religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară și germană, apoi instrucție în economia de casă, deprindere în pregătirea bucatelor, croit și cusut

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 plese, iar Dumineca și în sărbători 3—4 plese), *ujină* (cafea cu lapte) și *cină* (două plese).

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la 2 săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi 10 cor. pentru medic (pe an), pentru care taxa elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicament.

Pentru *instrucția la pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti la prima înscriere 6 cor. ca *taxă de înscriere*.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească 1 cor. la an pentru *biblioteca școlară*.

Elevele externe vor plăti *didactru* 60 cor. la an, care asemenea se va solvi anticipativ, în trei rate egale de câte 20 cor.

Acele eleve, cari după absolvirea școlii doresc să se mai perfecționeze în economia de casă, croit, cusut, muzică, pictură ș. a. vor fi primite ca eleve benevole cu taxa celor regulare.

În *clasa I civilă* se primesc eleve, cari dovedesc, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori apoi, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

În *celelalte clase* se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasa premergătoare.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc în clasa a II-a civilă pe baza unui examen de primire.

Elevele, cari se matriculează pentru primădată la școală, afară de atestat școlar din clasa precedentă au să mai producă: *extras* de botez și certificat de revaccinare.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (madraț), 1 covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 1 lavor (lighian), 2 cărpe pentru șters lavorul, perie de cap, de dinți și de haine, peapăn și foarfeci, haină de port și 4—6 sorte, 1 palton (haină de iarnă) și 2 părechi de ghete.

Afară de acestea, fiecare elevă internă ori externă îndată dela începerea anului școlar are să fie provăzută cu manualele și recvizitele de învățământ, respective cu recvizitele de scris, muzică și lucru de mână.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformei, care va fi modestă, se vor lua dispozițiuni ulterioare.

Prelegerile se vor începe nesmintit în 27 August (9 Septemvre st. n.) și dela acest termin elevele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Deslușiri mai amănunțite se pot cere dela Consistoriu.

Arad, 27 Iunie (10 Iulie) 1907.

Consistorul gr. or. rom. din Arad.

Aviz!

Părinților și tuturor, cari vor să-și așeze băieții pe anul școl. 1907/8 în *Internatul rom. gr. ort. diecezan din Beiuș*.

Suseperile elevilor în *Internatul român gr. ort. diecezan* din Beiuș pe anul școl. 1907/8, cari vor frecventa *gimnaziul* din loc, se vor face pe lângă *petițiune* înaintată către *Senatul internatului* la adresa *subscrisului* cel mult până la 15 August n. 1907, cu *adjustamentele* următoare: *testimoniul școlar* din anul trecut și *atestat medical*, cumcă *petentul* este deplin sănătos. Taxa de întreținere 300 cor. la an, este a se solvi anticipative în 4 rate egale de câte 75 cor, plus 4 bani. Pentru această taxă elevii vor primi *proviziune* întreagă, *vipt*, *luminat*, *încălzit*, *spălat*, *scaldă* și *instrucțiune* în studii. Deodată cu *înscrierea* fiecare elev va solvi 10 cor, pentru *medie*, *medicini*, *folosirea mobilariului* și *recvizitelor*. Fiecare elev va avea să aducă cu sine: *vestmintele* necesarii, *din albituri* $\frac{1}{2}$ duzină, *vestminte* de pat cu 2 schimburi, *perii* de cap, *dinți* și *ghete*. Elevii se primesc numai până la număr *stipulat*, prin *urmare* cel ce în decursul anului va părăsi *internatul* fără *motiv acceptabil*, va desdauna *înstitutul* cu câte 10 coroane pentru fiecare lună *restantă* din anul școlar.

Elevii, cari au fost anul trecut așezati aici, de vor să se reîntoarcă, să *însinue* *subscrisului* până la *terminul* fixat

Beiuș, la 1/14 Iuliu 1907, din *ședința* *Senatului* *Internatului*.

Victor Fildan,
rector catihet rom. ortodox.

Internatul de băieți român greco-oriental din Beiuș.

Publicare de concurs.

Pentru ocuparea postului de *prefect* lângă *elevii* din *Internatul român gr. ort. diecezan* din Beiuș se *escrie* *concurs* până în ziua de 15 August n. 1907.

Salarul *împreunat* cu acest post este pe lângă *proviziunea* întreagă în *internat*: *vipt*, *luminat*, *încălzit*, *serviciu* și *locuința* *mobilată*, în bani: 300 cor.

Recurenții au să producă:

- 1) *Testimoniu* de *maturitate*,
- 2) *Absolutor* *teologic* sau
- 3) *Absolutor* *dela* *vr'o* *academie*,
- 4) *Alte* *documente* pe cari își pot *sprijini* *rugarea*.

Beiuș (*Belényes*), la 1/14 Iulie 1907.

Senatul *Internatului* *gr. or. rom. diecezan*
din Beiuș.

Paralele.

(Articol final).

În *expunerile* noastre *anterioare* asupra *problemei* *învățământului*¹⁾ am *insistat* în *special* asupra unor *preocupațiuni*, bine întemeiate, cărora s'a dat *expresie* într'o *revistă* din România

E natural, ca într'o țară tină să *întimpine* oarecari *greutăți* *executiva* *bunelor* *intenții* în același timp însă este adevărat, că *condițiunile* *vitrege* sunt mai mare rău, decât... *junețea* *înstituțiunilor*, — ceeace vom și căută a arăta în cele următoare.

Și vom începe cu o *digresiune*, pentru a lumina mai bine *punctele* noastre de vedere.

¹⁾ În *special* vezi *articolul* „*Studiul* *limbei* *române* în *pedagogii*”. „B. Ș.” nr. 25, a. c.

Franțuzismul în cultura română, pe de-o parte, pe de altă parte ovreismul-literar, sunt doi factori primejdioși, pentru dezvoltarea literară-culturală.

Dar atât curentul poporanist, sănătos și puternic prin tinerii scriitori de valoare reală, cât și dominând opinia publică și — mai important! — și profesorimea și învățătorimea din țara vecină, sunt pornite într-o direcție firească, conștientă, în dezvoltarea activității menite a alimenta și promovă cultura unitară română.

Și la noi, vin *ad rem!* — s'a înțeles, în parte, rostul problemei noastre culturale; dar aceasta numai de pleiada luptătorilor culturali și literari nechemați a avea vre-o influență, până acum, asupra gestiunilor autoritative, în acea »materie« — și de-acî o strigătoare inferioritate a noastră, față cu cei de peste Munți, în contribuțiunea la dezvoltarea culturală a neamului nostru, deși, noi am dat neamului pe Slavici, Coșbuc și Goga...

Tocmai această împrejurare ne face să ne dăm seamă, că astfel de personalități nu sub influența mediului educativ al nostru s'au dezvoltat; — căci iată ce ne dă acest mediu, peste care doar' Dumnezeu și vrednicia personală te ridică.

Știut este, că preotul și dascălul sunt la noi și formează chiagul intelectualilor.

Ce sunt ei astăzi, — sub raportul cultural (ca să nu mai amintim de mânuitorii de paragrafe — advocații, și ceice se îndeletnicesc în funcționarism)?

Să vedem cum sunt pregătiți, cei-ce pe dânșii îi pregătesc, — căci în școlile medii foarte puțin se formează favorabil, în cazul în mare parte general al lipsei de energie specifică personală.

»Constat¹⁾ (se zice, în critica unei cărți de valoare științifică) și o singură scădere, ce o află manualului, din punctul de vedere al limbii — scădere, care însă nu e personală a autorului, de oarece isvorește din referințele culturale ale sărmanei Bucovine copleșite de străini, în societate ca și în cultură...«

Și în aceste referințe se cresc, în majoritate, profesorii nostri de teologie, cari ne-aduc apoi pe cap expresii ca *adeveritate*, *dumnezeitate* etc.; și cari inovațiuni apoi se combină cu așa numitul »stil — curial«, ca să ne dea o frumoasă lexicologie, ca aceasta: *Concade*²⁾ — în loc de coincidă, *prezente* în loc de daruri, *apriat* — hotărît, *convin* — se potrivesc, *induși* — înscriși, *subșternute* prezentate, *practizat* — practicat, *vază* — trecere, *se supune* — se prezintă, *anză* — privilegiu, *adecvată* — potrivită, *indigitări* — îndrumări, *făcându-se vinovat* — devenind... *preterare* — înlăturare, *ca ce (!) e plăcut, estînde* —

¹⁾ »Bis. și Șc.« XXXI. 16.

²⁾ Vezi Rev. Teol. 3

se lărgește... și construcții ca: »în linia primă (!) astfel să-și întocmească afacerile«, — »are a se face«, (și „Tel. Rom.“) ș. a.

Să trecem și la educațiunea pedagogică? Speciala noastră ocupațiune de data aceasta...

Nu ne vom opri la »îmbiă«. *concreșcut*, în un loc, a pune (în loc de a așeză!), ci vom da numai câteva exemple de logica frazei:

»...Nu este *atît de mult*¹⁾ avizată la povățuirea altora, *ca și cum* este ființa omenească. (La atît — răspunde cât!). »Aici se dedau a fi oameni drepti, *cînd* (nu wan ci *wenn!* pe nemțește) în toată purtarea celor din casă nu întâlnesc falsitatea (articulat?), ori minciuna«. (Aici — unde, e pe românește; și atunci — cînd; și: falșitatea... e aci vorba de un concept absolut?). »De a ținea acum pe unul de vinovat, acum pe altul...« (zum... halten!)

Destul de-acî, — credem.

Să cităm și dintr'un manual de fizică, — litografiat:

»Metoda experimentală pentru măsurarea *repejunei* sunetului în aer este fundată pe *acest fapt*, că lumina se propagă cu *repejunea*...«

Alt exemplu:

»Să stabilim și *aceia*, că ca unitate de *repejune* (celeritate!) luăm *aceia* *repejune* a unui corp, care într'o secundă percurge un metru. Așa o *repejune* are un om făcut (?!) în preumblare regulată, sau dacă pe un drum de 60 m. ne dedăm așa să umblăm, încât tot drumul să-l percurgem²⁾ în 60 atunci obținem unitate de *repejune*...«

Iată limba românească în publicistica noastră — cu foarte onorabile excepțiuni, har Domnului! în școală și în funcțiunile cu... limbă română.

Și există o sistematică îndârjire în conservatismul nostru, atunci cînd s'a aflat calea, drumul adevărului...

Cu aceasta încheiu cu seria de considerațiuni, cari m'au muncit, în timpul activității mele de câți-va ani, în viața culturală, școlară și publicistică; și oricât de reduse și necomplete ar fi expunerile mele, și fugitive, am socotit, că este bune să le dau publicității, pentru a contribui la luminarea unor stări, cari apasă greu, în cumpăna progresului nostru, ca factori externi.

Găzduirea în aceste coloane a articolelor mei, de altfel nu obligă pe nimeni, decât pe cel ce subscrie.

Sever Secula.

Învățământul limbei materne în școlile populare.*)

Printre mijloacele școlare, loc de frunte ocupă și învățământul limbei materne. Scopul la care e să se ajungă prin acest mijloc se poate divide în două

¹⁾ Vatra Școlară I. 3. p. 66 și 68.

²⁾ N'am reprodus greșelile elementare ortografice ale textului.

*) Răspuns la reflexiunile d-lui I. Vuia asupra recenziunii manualului său „Curs practic de Limba română“.

părți: a) elevii să priceapă cu ușurință ideile altora, exprimate acelea prin vorbire ori scriere și b) să fie aceia în măsură de a-și exprima corect, cu alte cuvinte la înțeles, ideile lor, atât vorbind, cât și scriind.

Se înțelege că și aci, ca și în tot locul, precum a fost priceput scopul, așa s'au croit și pregătit mijloacele. Astfel, era timp când scopul acestui învățământ se considera deplin ajuns atunci, când elevii știau să reciteze regulile gramaticale, ce erau înșirate prin diferitele manuale de școală de acest fel. Lucru natural, că pe cât timp astfel a fost privit scopul acestui învățământ, și manualele de acest soi erau compuse, având mai mult forma unei cărți de dogme, având în cuprinsul său regulile gramaticale — pe cât se putea, toate — ca tot atâtea sentințe sau legi, provenite dela nu știu ce ființă supranaturală, și deci neapereceabile de mintea omului de rând. Astfel stând lucrurile, ne putem ușor face idee de rezultatul practic al învățământului liber din acea epocă. Și cu toate acestea, epoca aceea nu e atât de veche, încât să nu o fi ajuns, măcar cătuși de puțin, partea cea mai mare dintre noi, fie ca dascăli, fie numai ca elevi.

Astăzi însă este luat cu desăvârșire vâlul, care ținea ascuns adevăratul înțeles al scopului acestui învățământ, încât, acela stă în deplină lumină înaintea tuturor. Așa, azi toți sunt convinși, că adevăratul scop al învățământului limbei materne este cel amintit la început, care în limbajul școlii se zice: scrierea și cetirea corectă din partea elevilor.

Firese lucru, ca de odată cu această schimbare a ideii despre scopul acestui învățământ, și întrebuintarea mijloacelor să iee întorsătura corespunzătoare — cea adevărată. Când, gramatica cu regulile sale nu mai fu privită ca scop, ci numai ca mijloc, pentru ajungerea adevăratului scop. Activitatea școlară de pe acest teren fu deci îndreptată în senzul acesta. De unde urmă că și manualele de acest soi să se alcătuiască de aci încolo conform noii direcțiuni. Bine înțeles însă, că aceasta cale, de curând croită, ca și toate căile noi, până să ajungă a fi bătută, netedă, trebuie să umble mulți pe ea.

Dar, voind să combați o direcție greșită, numai ce te pomenești că ai apucat cealaltă direcție greșită, care este diametralmente opusă celei dintâi — dintr'un extrem într'alt extrem. Așa noi cu învățământul limbei materne. Voind anume că ne scăpăm de sistemul, numit cu drept cuvânt dogmatic, ce am văzut că s'a practical până mai ieri, ajungem în celalalt extrem, care zice că învățământul limbei materne să se facă fără gramatică, și anume numai prin exercițiu îndelungat, când adecă nu raționând, ci numai de după bunul simț ce se va forma tocmai prin exercițiu îndelungat elevul va ajunge a ști vorbi și scrie corect limba maternă.

Aceia, cari deja au ajuns în acest extrem, isi au vederile lor, se înțelege, de tot nefavorabile pentru gramatică, acuzând-o că în loc să ajute, numai cât incurcă răpind timpul cel scump, pe câtă vreme pășind d'adrepul cătră scop, pe calea exercițiului, succesul e cu mult mai apropiat și sigur.

Greșala însă e colosală, și se resimte deopotrivă atât asupra scopului general al școlii elementare, cât și asupra scopului special al învățământului limbei materne. Cât pentru scopul general al școlii, știut e că aceea este formarea și dezvoltarea cât mai desăvârșită a judecării elevului, ca prin aceea să poată face acela pași siguri în viață, nelăsându-se clătina de grelele împrejurări ale vieții, provenite din atâtea și atâtea părți. Pentru ajungerea acestui lucru, trebuie ca la munca noastră școlară să avem deviza: „nimic să

nu treacă la inima elevului, spre a-i îndreptă voința, până ce nu s'a cernut aceea întâiu prin minte: Cu alte cuvinte pe elev să-l educăm instruindu-l; iară nu dresându-l, căci tot ce a câștigat elevul printr'o educație pe calea dresării, se risipește ca fumul în fața vieții, rămânând numai drept cu aceea ce a câștigat prin educația cea adevărată, adecă pe calea instrucțiunii.

Și tocmai acest principiu îl nesocotim atunci, când căutăm să învețe elevii limba corectă fără să-și dea seamă pentru ce așa și nu alt cum, e corect. Că această greșală singură nu poate zădărnici întreg școlii, cauza e numai, că gramatica, respective învățământul limbei, nu e singurul mijloc al școlii. Deci greșala arătată, numai în legătură cu celalalte greșeli făcute la întrebuintarea celorlalte mijloace de învățământ, pot zădărnici ori ce rezultat.

La ori ce caz însă, greșala aceasta zădărnicește ori ce rezultat — cu adevărat rezultat — intru ajungerea scopului special al învățământului limbei. Căci oare putea-va elevul învăța să vorbească și să scrie corect numai prin deprindere, atunci când noi bine știm că aceea deprindere mică, care o face în școală, are să se lupte cu un dușman atât de puternic ca și cum e obicinuinta, ce i-s'a făcut elevului așazicând în sânge, de a vorbi stricat?! Unde mai pui apoi, că acest limbaj stricat îl aude elevul și de aci încolo, acasă, pe stradă, chiar și în școală cu un cuvânt pretutindena și întotdeauna, afară de puținul timp, în care face aceea deprindere. Tot așa stă lucrul și cu scrierea corectă. Vasăzică este eschisă ori; ce posibilitate de a se forma, prin exercițiu simțul, în urma căruia elevul ar putea scrie și vorbi corect.

Se va zice poate, că tractându-se diferite cazuri de vorbire și scriere, elevul le va învăța cum să le execute corect, când și de aci înainte, cu ajutorul memoriei, le va ști execută corect. Să ne însămnăm însă aci, că unde e posibil, ca în timpul cel scurt de școală, destinat acestui învățământ, să putem pertractă toate cazurile de vorbire și scriere ce pot obveni într'o viață întreagă? una; iar a doua, cum va putea elevul să le țină în minte pe toate atunci, când pe de o parte cunoaștem reacția mediului în care acela trăește pe toate terenurile, deci și pe acest teren și când pe de altă parte cunoaștem și legea psihologică, care zice că în minte se poate păstra numai aceea ce a trecut prin judecată.

În orice caz deci, nu poate fi vorbă de vrun succes, numai pe calea exercițiului. Trebuie prin urmare să se facă anumite generalizări și sistemizări, extragându-se anumite reguli sau legi, pe baza cărora să se poată afla cum e corect ori ce caz de limbă. Ce este însă această generalizare, sistemizare, și peste tot extragere de legi, decât gramatizare. Nu voim poate să ne folosim de terminologia odoptată de aceea? dar aceasta e o desebire numai de formă, esența e aceeași. Vasăzică pe ori ce cale, gramatica nu poate fi omisă și deci nici înlocuită; ceea ce ne pare că totuși poate ținea locul gramaticii, adecă generalizarea și sistemizarea celor învățate, fără a ținea socotită de limbaj gramaticii, aceea nu e ceva deosebit, e tot gramatică.

Fiind astfel, suntem nevoiți — și deci să o facem aceasta fără nici o restricțiune — să acceptăm studiul gramaticii în școala populară.

Aceia deci, cari în tendința lor de a scăpa odată de pierderea de forțe și timp cu gramatizarea, în forma ei dogmatică, au ajuns în al doilea extrem, anume de a învăța limba fără gramatică — zic aceia, lovindu-se aci de zidurile imposibilității, trebuie în curând să se reîntoarcă la gramatică. Dar, ce privește modul de

întrebuințare al acestui mijloc, totuși, aceia au vederile lor deosebite de ceilalți. Anume, fiind ei transpuși atât de mult în idealul „vorbirea și scrierea corectă a limbei“, nu se pot despărți de limbă, ci mereu o cutreeră dela o margine a ei până la cealaltă, când adecă e vorba de dovedirea vre-unei reguli gramaticale. Având principiul: „în limbă trebuie căutată gramatică“, pentru stabilirea vreunei reguli, iau de bază o vorbire cât numai posibil e de voluminoasă, de uide apoi scot exemplele, din cari e a se stabili regula.

Acesta este astăzi curentul, care, estinzându-se tot mai mult, par'că și-a pus în gând să tragă în cursul său întreagă opinia bărbatilor nostri de școală. În România bunăoară, azi acesta dominează, deci natural, că în școlile populare de acolo, învățământul limbei, și respective al gramaticii, să ne facă în senzul de mai sus — aceasta o pretind toate superioritățile și autoritățile școlare de acolo. De unde urmează, că ori ce manual de școală de acest fel, în România să se alcătuiască azi conform acelor vederi. La noi iarăș mulți sunt cei însuflețiți pentru centrul ce domină dincolo — poate din convingere, dar poate și numai din respectul ce-l au față de acela, tocmai fiindcă el domină în România. Fiind deci încălziiți mulți dintre ai noștri de acel curent, lucrul natural, că în atari cercuri, un manual compus aici la noi sub influența curentului aceluia, să fie primit cu cea mai mare însuflețire. Și în această categorie cade manualul: „Curs practic de Limba română“ al D-lui I. Vuia, a cărui recenziune și din astă pricină am aflat de bine a o face. Lângă titlul acestui manual se află adausul: „suprinzând etimologie, sintaxă, ortografie, stilistică etc.“; acest adaus caută să recomănde manualul, dând a înțelege, că la alcătuirea lui, s'a avut în vedere adevăratul scop: limba, scrisă și vorbită corect. Din felul cum este însă alcătuit manualul, se vede limpede, că dintre căile cari conduc la acel scop, s'a ales aceea ce e deschisă de principiul „în limbă e a se căuta gramatică“. Așa, că dacă esecția acestui manual nu e succasă, o bună parte din acest nesucces, este tocmai de atribuțiunile căii alese, care, precum vom vedea mai la vale, nu este tocmai cea mai nimerită.

Deja cuvintele ce exprimă principiul de mai sus, că adecă în limbă e a se căuta gramatică, dau un înțeles cam curios. Ca și când anume gramatica ar fi totuși scopul, iar limba, mijlocul; pe câtă vreme este vădit că acest lucru e emanat tocmai dela contrarul, adecă dela ajungerea adevăratului scop, care e limba, prin învățământul gramatic, care e numai mijlocul. E adevărat că cuvintele de mai sus pot fi interpretate și altcum, ca să nu apară a exprimă tocmai contrarul dela ceace știm că e adevărat, căci vom cedă că gramatica într'adevăr în limbă trebuie căutată, și de acolo extrasă — aceasta este intuiția, care e cel dintâi lucru în școală, la predarea ori cărui obiect de învățământ. Dar faptele acelor, cari au deviza acest principiu, dovedesc că aici nu e vorba de o simplă intuiție, ci de cutreerarea limbei, în lung și în lat, pentru-ca fiecare moment din aceea să dovedească regula gramaticală, pe carea numai la urmă de tot au gând de a o enunța. Se știe însă cât de vastă și complicată este limba, și câte lucruri nu obvin în aceea, despre cari elevii nici idee nu au. Și toate acele lucruri, elevii trebuie pe deaintregul să le înghită, ca să zicem așa, spre a estrage de acolo cea ce caută — legea gramaticală. Ori și cât de bună s'ar părea procedura aceasta, fiindcă elevii, colindând limba, au ocazie să vadă și să cunoască cum dominează acea lege în limbă, totuși, o accentuez încă odată, nu ni-e

scopul gramatica, ci limba, și pentru aceea procedura de mai sus e greșită. Nu trebuie să primim deci limba — înțeleg forma corectă a orice caz de limbă — ca un ce cunoscut din partea elevilor, pentru-ca astfel prin aceasta, să tractăm gramatica. Dimpotrivă trebuie să ne ținem strict de ceace dela început ne-am pus în gând, anume, să învățăm gramatica mai întâi, ca un ce mai concentrat, și deci mai ușor, și apoi cu ajutorul ei să colindăm limba în lung și larg, când drumul ne va fi deschis și lesnicios.

Iată dar că, contrar dela procedura de mai sus, apare în lumină tot mai deplină procedura care zice, că regula gramaticală să se stabilească pe calea cea mai scurtă, și cât se poate de curând, pentru ca pe urma ei elevul să-și poată da seamă de ori ce caz de limbă, care ar cădea în aceeași categorie.

Când ajungem însă a recunoaște că procedura aceasta e cea mai nimerită, nu trebuie perdat din vedere, că la predarea gramaticii — la fel de celelalte obiecte de învățământ — trebuie să facem cu toată conștiințiozitatea, înainte de toate intuirea, și pe urmă la — fine — aplicarea. La intuire, se va proceda astfel: se vor alege din vorbire mai multe exemple, celea mai nimerite, din cari — prin procedură metodică, se înțelege — se va atinge la cunoașterea regulii. Iar cât pentru aplicarea regulii, aici trebuie să avem în vedere scopul — limba — și pentru aceea nu ne vom mărgini numai la un caz două de aplicare, ci aceasta vom face-o într'un cerc, cât se poate de larg.

Procedând astfel, nu vom fi nevoiți a da elevilor să scrie lucruri pe cari nu le-am învățat, păcătuiind astfel contra principiilor pedagogice, cari zic că procedura noastră să fie dela aproape la departe, dela simplu la compus, dela cunoscut la necunoscut, pe de o parte, iar pede altă parte, la aplicarea regulii vom avea ocaziune să colindăm limba, în lung și lat, spre a vedea și cunoaște cum dominează regula, de astă dată cunoscută. Va să zică prin procedeul acesta ajungem cu siguranță tocmai la lucrul ce am țintit prin procedeul greșit de mai sus, și la care ne-a fost imposibil a ajunge cu procedeul acela.

Am văzut greșala ce nu o putem evita, procedând în modul greșit de mai sus. E prea natural deci ca acea greșală să nu poată lipsi din nici un manual, la compunerea căruia s'a urmat acel procedeu. Așa manualele din România, la tot pasul putem observă, cum dau elevilor — sub titlul de diferite deprinderi — să scrie bucăți întregi de vorbire, în cari obvin lucruri cu totulul netractate și deci necunoscute de aceea — această greșală e la ordinea zilei în manualele de dincolo. Și tocmai această greșală se poate observa și în manualul d-lui I. Vuia. Aici, sub titlul de „deprinderi pregătitoare de stil“, precum am arătat în recenziune, da elevilor să scrie — atât copiind cât și din memorie — bucăți în cari obvin lucruri neînvățate, ba de multe ori chiar și de acelea, cari nu aparțin acelei clase, ci claselor superioare următoare.

În reflexiunile d-lui I. Vuia asupra recenziunii mele, la întrebarea că oare ce scop urmărește prin acele deprinderi pregătitoare de stil, D-sa răspunde că scopul urmărit e — cela cunoscut de ori care bărbat al școlii — formarea de idei și cunoștințe, spre a-și putea însuși bogăția cuvintelor și noțiunilor, ca astfel pe când vor ajunge elevii prin clasele superioare următoare, să fie în stare a face descrierea vreunui lucru ori eveniment, cum și alte compozițiuni stilistice. Prea bine: decât că trebuie să observăm aci greșala cea mare ce o comitem, cercând imposibilitatea prin aceea că pretindem dela elevi să facă aceea,

ce nu știu, pentru că n'au învățat. Și apoi să ne mai însămnăm un lucru, anume acela că tot timpul de școală, elevul nu face altceva, decât câștigă la idei și cunoștințe — toate mijloacele de învățământ (obiecte) adoptate de școală, nu ținesc altceva decât îmbogățirea de idei și cunoștințe. Prin urmare, acele exerciții din manual nu fac nici un serviciu deosebit, din contră, făcând abatere dela calea naturală, ele numai încurcă. Deci, tocmai aci la deprinderile pregătitoare de stil, se poate vedea mai bine păcatul, ce la compunerea manualului s'a comis contra principiului pedagogic, care zice: dela aproape la departe, dela ușor la greu, dela cunoscut la necunoscut, etc.

Dacă totuși, ținem mult la aceea, ca în manual să figureze și titlul de „deprinderi pregătitoare de stil“, atunci cel puțin trebuie să fim cu cea mai mare băgare de seamă, că în acele deprinderi să obvină numai lucruri învățate.

De unde e evident deci, că celea obiecționate în răspunsul d-lui Vuia cu privire la acest punct, nu pot îndreptăți acele deprinderi.

Nici nu aceasta e cauza, care a făcut pe d-l Vuia să intrăse în manualul său deprinderile din chestie, aceasta e numai o cercare de a-și justifica procedura. Meditând asupra lucrului, am aflat că acea cauză e a se căuta tocmai în curentul greșit, descris mai sus. Influențat și încălzit de acel curent, dl Vuia la compunerea manualului, a avut deviza: „în limbă e a se căuta gramatica“ și astfel dela început a căutat să se estindă, cât numai a putut, în largul limbei, comițind greșala de mai sus. Și tocmai în urma acestei constatări a mele, am aflat de folositor a scrie celea de până aci, căutând prin aceasta a contribui și eu — cu ce pot — la limpezirea chestiei celei atât de jingase a învățământului limbei materne în școlile populare, asupra căreia, și din celea de până aci se poate vedea ce păreri deosebite — adevărat contraste — sunt.

Pot să zic apoi, că tot cam de natura celei de mai sus e și cauza, care a făcut pe dl autor să comită greșala de a enunța regula, că *punctul să pune la capătul propoziției*, până ce încă nu s'a tractat propoziția. Căci motivul adus de dânsul, anume că elevii au cunoștință de propoziție de prin anii precedenți, iarăș nu e suficient de a justifica greșala. Luând în felul acesta în considerare toate cunoștințele ce le capătă elevul înainte de predarea gramaticii, mai apoi chiar și pe timpul ei, dar pe alte căi, — numai cât vom ajunge la concluzia, că nu mai e nevoie de gramatică. De aceea trebuie să luăm lucrul așa, precum de fapt e, anume vor avea elevii cunoștință despre multe, dar acelea nu sunt sistematizate; iar în cazurile de natura celui de față, gramatica are să îndeplinească acest lucru. Și apoi știu e și aceea, că ori ce manual trebuie să fie un întreg neștirbit, lucrul la care se poate ajunge atunci când la compunerea manualului s'a lucrat după un plan bine determinat. Greșala de mai sus însă o neagă chiar și aceasta, — ceea-ce și mai bine se poate vedea de acolo, că în manual, e tractată propoziția, și anume nu mult după enunțarea regulii din chestie. La ori ce caz deci, trebuie amănată enunțarea acelei reguli până după tractarea propoziției.

Referitor la obiecțiunea ce o face dl Vuia asupra abaterii dela planul de învățământ, anume că nu se poate abate dela acela, aducând motivul de a nu aduce în forma aceasta pe învățător în conflict cu superioritățile noastre — organele de control — cari obicinuit sunt mult puțin laice în ale școlii — răspund, că motivul nici de data asta nu e suficient.

Căci și din celea de până aci se poate vedea, dar și noi, fără acelea, putem să știm, că dușmănia cea mare contra gramaticii în școala populară, a venit tocmai din învățarea atâtor și atâtor reguli moarte, dar în acelaș timp întortocate și grave, pentru ca în schimb să nu aducă nici un folos practic. Și tocmai fiind că o știm aceasta, trebuie să fim cu cea mai mare precauțiune la compunerea manualelor, ca să simplificăm lucrul, anume să omitem acele reguli, cari sunt de prisos, și apoi, prin expresiunile cele mai nimerite să ușurăm înțelesul acelor cari ne sunt de lipsă. Iată dar pentru-ce cazurile și peste tot declinarea, trebuiau omise din acest manual, tocmai fiind că acești își are de bază atât etimologia, cât și sintaxa. Și tot din această pricină trebuie redusă și enumerarea felurilor propozițiilor, la propoziția întrebătoare și examătoare.

În sfârșit, atât din recenziunea mea din trecut, cât și din celea expuse aci, se poate vedea pentru-ce am omis de a arăta și părțile bune ale acestui manual — lucru pentru care nu s'a obiecționat din partea dlui Vuia — anume, pentru că întregă partea bună a manualului se rezumează în intențiunea cea bună de a da la iveală un manual, din cari să se învețe, nu reguli moarte, ci scrierea și vorbirea corectă. Iar acest lucru l-am accentuat chiar la începutul recenziunii.

P. F. Dîrlea

Nr. 3585/1907.

Consemnarea

manualelor obligate pentru întrebuințare, în școlile populare confesionale din dieceza Aradului, pentru anul școlar 1907/8.

1. *Istorieare morale* de Dr. Petru Barbu ediț. III. 30 fil.
2. „ *biblice* „ „ „ „ „ VII. 30 „
3. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ I. 40 „
4. „ *bisericești* de Dr. Petru Barbu ediția V . 30 „
5. *Catehizm* de Dr. Petru Barbu ediția V . 40 „
6. *Abc-dar* carte de cetire de Iosif Moldovan și conșoții ediția VI . 40 „
7. *Abc-dar* scris pe baza metodului *sunetelor vii* de Iuliu Vuia ediția II . 40 „
8. *Abc-dar* scris pe baza metodului *cuvintelor normale* de Iuliu Vuia ediția I . 40 „
9. *Instrucțiune* pentru *Abc-darul* după metoda sunetelor vii de I. Vuia . 80 „
10. *Carte de cetire* pentru clasa a doua de I. Vuia ediția I . 36 „
11. *A doua carte de cetire* de Iosif Moldovan și conșoții ediția IV . 40 fil.
12. *A treia carte de cetire* de Iosif Moldovan și conșoții ediția I . 60 „
13. *A patra carte de cetire* de Iosif Moldovan și conșoții ediția I . 60 „
14. *Carte de cetire* pentru clasele 3—4 de Iuliu Vuia ediția I . 50 „
15. *Carte de cetire* pentru clasele 5—6 de Iuliu Vuia ediția I . 60 „
16. *Carte de cetire* pentru clasele 5—6 de Iosif Moldovan și conșoții ediția I . 1 —
17. *Curs practic de limba română* de Iuliu Vuia ediția II . 60 „

18. *Gramatica română* de I. Grofșorean ediț. I. 40 „
 19. *Curs practic de Istoria literaturii române* de Iosif Stanca ediția I . 40 „
 20. *Exerciții intuitive române-maghiare* de Ioan Vancu ediția I . 40 „
 21. *Curs practic de limba maghiară* pentru clasele 1—3 ediția II . 50 „
 22. *Curs practic de limba maghiară* pentru clasele 4—6 ediția II . 50 „
 23. *Limba maghiară* de Iuliu Grofșorean și Iosif Moldovan partea I ediția II . 50 „
 24. *Limba maghiară* de Iuliu Grofșorean și Iosif Moldovan partea II ediția I . 50 „
 25. *Curs practic de Aritmetică* pentru clasele 2, 3, 4 de I. Vuia ediț. I . 60 „
 26. *Curs practic de Aritmetică* pentru clasele 5—6 de I. Vuia ediția I . 36 „
 27. *Geografia și Constituția* pentru clasele 3, 4, 5, 6 de R. Vuia ediția II . 60 „
 28. *Geografia ungariei* de I. Stanca ediția I . 30 „
 29. *Geografia comitatului Arad* de D. Medrea ediția I . 70 „
 30. *Istoria ungariei* de Iuliu Vuia ediția I . 40 „
 31. *Istoria naturală* de Iuliu Vuia ediția I . 60 „
 32. *Istoria naturală* de Ioan Tuducescu ed. IX. 40 „
 33. *Economia rațională* de I. Vuia ediția I . 56 „
 34. *Curs practic de Fizică și chemie* de I. Vuia ediția I . 50 „
 35. *Din liturgica bisericii ortodoxe române* . 60 „
 36. *Carte de învățatură* de Iuliu Vuia 1 50 „
 37. *Tabele de cetire* de I. Vuia 5 — „
 38. *Manual de gimnastică* de Ioan Prodan . 60 „
 39. *Rugăciunile școlărilor, cântări bisericești* . 50 „

Lista aceasta e **obligatoare** în acel feliu, că nu este permis a pune în mâna elevilor alte manuale afară de cele consemnate, iar dintre manualele recomandate aci, învățătorul are să și aleagă, din unul ori altul obiect de învățământ, acel manual pe care l' află de cel mai potrivit pentru școala sa.

Se interzice întrebuintarea de manuale diferite, ori dela diferiți autori, din unul același obiect, în aceeași clasă.

Conducătorul oficiului parohial e îndatorat a da această consemnare învățătorului (ori învățătorilor și învățătoarelor, dacă sunt mai mulți) **numai decăt pentru luare la cunoștință și co formare**. După ce 'și va fi făcut notițele necesare, consemnarea va trebui **subscrisă și restituită** Oficiului parohial pentru păstrare în arhiv*).

Consistorul rom. gr.-or. din Arad.

CRONICA.

Pentru primirea la cursul teologic al seminarului archidiecezan din Sibiu sunt a se înainta rugărilor până la 1/14 August 1907. Dela concurenți să cere a se alătură la cerere cartea de botez, testimoniu de maturitate și un testimoniu medical despre starea sanitară. Pentru primirea în cursul I de pedagogie sunt a se înainta cererile de asemenea până la 1/14 Aug. a. c.

Caz de moarte. Aflăm cu regret, că soția profesorului seminarial Ioan Costa a decedat pe neașteptate la părinții d-sale unde petreceau vacanție. Știrea a

*) Manualele consemnate mai sus se află la administrațiunea Tipografiei diecezane, de unde se pot procura, afară de „Tabelele de cetire“ ale lui I. Vuia, cari se află numai la autor în N.-Komlós, (Torontál megye).

făcut o dureroasă senzație în Arad, pentucă decedata n'a fost bolnavă și era cunoscută de o femeie sănătoasă. Ea lasă după sine o copilă orfană.

Fie-i țărâna ușoară!

O biserică cu păstor bun. Comuna Sasari (lângă Baia mare) avea în 1894 un capital de 24.000 cor. Preotul Alexa Pop a făcut cu acești bani o bancă. Ca să nu se creadă că a înființat banca pentru a se îmbogăți însuși, preotul ca director al băncii a luat numai 100 cor. onorar. Acum după 13 ani, averea băncii, deci a comunei bisericești, e de 78.000 cor. N'ar fi bine să se facă așa în toate parohiile? „G. T“

Convocare. Pe baza hotărârii luată sub Nr. 2 în adunarea cerculară din 30 Iunie. st. n. a. c., toți membrii despărțământului Lipova și cercul Mureșului M.-Radna și Șiria a „Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român“ prin acest act sunt convocați la adunarea cercuală, ce se va ține la 21 Iulie st. n. 1907 la oarele 3 p. m., în Lipova localul casinei române cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului pe intervalul din anul 1907 până în 21 Iulie 1907. 2 Acvirarea de membrii noi și încassarea taxelor. 3. Propuneri și interpelări. Lipova. la 7 Iulie 1907. *Dr. Halic* president. *Dr. Aurel Cioban* notar.

Podurile de fer peste Murăș, în Arad, în fine sunt gata de realizare, după cum aflăm construirea podurilor se va începe, în August.

Închiderea cărciumelor. Din Comlăușul-mare ni-se scrie că reprezentanța comunală a hotărât închiderea cărciumelor în zile de Duminecă și sârbătoare.

— Cetim în „Tribuna“: În urma unui ordin al preturii din Mediaș cottul (Târnava-mare) pentru întreg cercul, în comunele Buia și Călvasăr (pe cât știu eu, se poate însă că și n altele), comitetele au adus hotărâre, ca de Sâmbătă seara până Luni dimineața cărciumele să fie închise fără intrerupere. Asemenea atât în sărbătorile noastre, cât și în cele gregoriane, această hotărâre are valoare.

Alegere. Ni-se scrie: În 12 l. c. a fost algere de învățator în frunțașă comună Gurbediu. Dintre 6 recurenți majoritatea absolută a voturilor a intrunit-o George Mătea, inv. în Coașd, care a fost declarat de ales.

Vreme de toamnă în mijlocul verii. De câteva zile căldurile aproape insuportabile au cedat unei vremi așa zicând de toamnă. Cerul e acoperit aproape constant cu nori gri, plouă foarte des, mai ales în părțile muntoase. În mai multe locuri s'au semnalat furtuni împreunate cu mari descărcări electrice, chiar și grindină. Temperatura a scăzut în ținuturile muntoase până sub zero. Marea schimbare în temperatură se pare că este generală, după cât o anunță veștile din diferite părți ale Europei. Meteorologii se și cănesc să-i afle pricina. Un astronom englez zice că pricina este o cometă care s'a ivit pe neașteptate în orbita solară. Cometa aceasta a fost observată întâiu în 4 Iulie și va dispăre după cum afirmă astronomul englez, numai la 15 August. Ne putem deci aștepta la vremea aceasta de toamnă, până pe la mijlocul lui August.

Noauă expedițiile la Polul-Sud. Charcot, un tinăr și îndrăzneț voiajor francez, care a încercat deja odată să ajungă la polul Sud, să pregătește să facă o nouă expediție în regiunile necunoscute. Acum va fi sprijinit și de academia de științe franceză.

Supliment la „Biserica și Școala“ Nr. 28.

Victima balonului. Ieri marea a dat la Ostende la mal cadavrul aeronatului francez Bulken, care a luat parte la emularea cu balonul dela Dunkerpue. Ascensiunea aceasta a avut loc la 24 Iunie; de atunci Bulken, a cărui balon a fost. Cadavrul tovarășului lui Bulken încă nu a fost găsit

La tipografia diecezană se află spre vânzare cu prețul de 30 fil. + 5 fil pentru porto. „Regulament pentru procedura la alegeri de protoprezviter“

Dela tipografia diecezană să poate comandă cu prețul de 4 fil., coala din tipăriturile Atestate școlare tipărite în limba română; iar în limba română-maghiară coala cu 6 fil.

Doi bucătari

află aplicare, unul la seminar altul la alumnul diecezan din Arad. Să se adreseze către Direcțiunea seminarială.

Concurse.

Cu provocare la înaltul rescript conzistorial de sub Nr., 3666 din 21 Iunie (4 Iulie) a. c., prin aceasta să escrie concurs, cu termen de **30 zile**, pentru postul de capelan temporal din parohia de **clasa I Leucușești**, tractul Belințului.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1). jumătate din sesiunea parohială, după care alesul va purta toate dările publice și ecvivalentul; 2). jumătate din toate venitele stolare; 3). jumătate din întregirea dotațiunei preoțești ce o primește, sau o va primi în viitor parohul, din vistieria statului.

Aici să observă că capelanul ales încă este obligat a da parohului Constantin Roza jumătate din ajutoriul anual ce-l va primi dânsul dela stat.

Reflectanții la acest post, cari trebuie să aibă cvalificație pentru parohii de clasa I., au să-și aștearnă petițiile, instruate amăsurat dispozițiilor legale și regulamentare în vigoare, comitetului parohial din Leucușești, pe calea oficiului protoprezviteral gr. ort. rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megy), în termenul concursului, tot în lăuntru acestui termen să se prezenteze într-o Duminecă sau într-o sârbătoare în sf. biserică din Leucușești, spre a-și arată dexteritatea în cântare și în oratorie, eventual în celebrare.

Capelanul e obligat a săvârși toate funcțiunile în și afară de biserică, precum și catihizarea la școalele noastre din parohie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb*, protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor dela școala gr. ort. rom. din **Guravale** protoprezviteratul Hălmagiului) devenită în vacanță

în urma abdicării învățătoarei Rozalia Civarea se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Bani gata din cassa cult. 260 cor. 2. Ajutorul de stat votat de înaltul Ministeriu de cult. și intr. la 40 August 1906 Nr.58.672 în suma de 223 cor. 3. În naturale: 12 șinici cucuruz și 6 șinice grâu (prețuite în 156 cor. 4. Lemne de foc 12, Stângeni prețuite în 96 cor., din care este a se încălzi și sala de învățământ 5. Spese de conferințe inv. 16 cor. 7, venite cantorale cam 30 cor. 8. Cvarțir liber cu grădină, 9. cvincvenalele prescrise dela stat, la timpul său

Pentru aceste prestațiuni alegândul învățător va avea să provadă învățământul și la școala de repetiție și să catehizeze și să îndeplinească cantoratul în și afară de biserică.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursele lor ajustate cu toate documentele recerute în original și adresate comitetului paroh. din Guravale, să le subștearnă în termenul susindicat P. O. oficiu protoprezv. în Halmaj (Nagy-halmagy), totodată să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminecă ori sârbătoare în S. biserică din Guravale.

Din ședința com. par., din Guravale dela 11/24 Iunie 1907

Ioan Furcaș
preot. preș. com. p.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspector școlar.

1—3

Pantru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor dela școala gr. ort. rom. din **Ciungani** să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1 În bani gata dela Ciungani 360 cor, dela filia Căzânești 240 cor, de tot = 600 cor 2. Ajutorul de stat pentru întregirea salariului la suma recerută în art. de lege XXVII din 1907, se va cere la timpul său. 3. Lemne de foc în natură dela Ciungani, 4 stângeni dela Căzânești 2 stângeni din care are a se încălzi și școala; 4, cvarțir liber și grădină; 5. Drept de pășunat pentru 6 capete vite; 6. spese de conferință 10 cor.

Pentru aceste prestațiuni alegândul va avea să provadă și cantoratul în și afară de biserică să catehizeze și să propună și în școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursele lor instruate cu documentele prescrise în original și adresate comitetului paroh., din Ciungani-Căzânești să le suștearnă în termenul susindicat P. O. oficiu protoprezviteral în Hălmajiu (Nagy-halmagy) având sub durata concursului a să prezentă în vre-o duminecă ori sârbătoare în S. biserică din Ciungani și Căzânești: pentru de ași arată dexteritatea în cântare și tipic făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința com. par., din Ciungani dela 24 Iunie (7 Iulie) 1907.

Ioan Petrișor *Grohotean Alexandru*
preot. preș. com. paroh. not. adhoc.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar*, protoprezviter inspector școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătorești din tractul Beiuș se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare, și anume:

1. *Vărășeni-Copăceni*, cu salariu de 600 cor., cu emolumentele compute, lemne de foc și întregire dela stat.

2. *Răbăgani*, salariu 600 cor., lemne, grădină de legumi, și întregire dela stat.

3. *B. Sămărtin*, 340 cor., cu toate emolumentele, lemne 10 metri și întregire.

4. *Săucani*, 240 cor. în bani, pământ prețuit în 50 cor. stole cantonale, 8 metri lemne, grădină, de tot 329 cor., și întregire dela stat.

5. *Ds. Forău*, 600 cor., grădină, stolele cantonale, lemne de foc și întregire dela stat.

Reflectanții au așii trimite recursurile ajustate cu documentele recerute în termenul prescriș la subscrisul.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp*, protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort. română din comuna **F. Oșorheiu**, să escrie concurs cu termen de alegere pe **9/22 August** 1907

Emolumentele sunt: 1) Dela comuna bisericească 400 cor. în bani numerari, ear dela Veneratul Conzistor 200 cor., 2) Cortel cu grădină de legumi precum și stolele cantonale îndatinate dela funcțiunile obveninde. Întregirea până la minimalul prescriș de lege se va acoperi prin ajutoriul ce se va cere dela stat. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poștește ca recursese provăzute în senziul §-ului 60 din regulament și adresate com. paroh. din F. Oșorheiu să le aștearnă oficiului protopopesc în Oradea Mare până la 7/20 August a. c., iar până la termenul de alegere a-să prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Cvincvenalul să pune în proiect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va avea să alătore la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Tomu Pacala* protopop, insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. ort. română din **Apateul român** să escrie concurs cu termen de alegere pe **12/25 August** 1907.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) În bani gata 600 cor. 2) Stole: dela înmormântări sub 7 ani 1 cor., dela 7 ani în sus 2 cor., dela maslu, feștanii și liturgii private 60 fil., dela cununii 1 cor. 3) Pentru școala de repetiție și grădinărit va primi dela comuna politică câte 30 cor. 4) Pentru scripturistică 10 cor. 5) Spese de conferință pentru fie-care caz câte 5 cor. 6) Cortele cu una chilie, culină și grădină de

legumi. Întregirea până la minimalul prescriș de lege se va acoperi prin ajutoriul ce se va cere dela stat. Alesul va avea să provadă și cantoratul fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poștește ca recursese lor provăzute în sensul §-ului 60 din regulament și adresate com. paroh. din Apateul rom să le aștearnă oficiului protopopesc din Oradea mare până la 10/23 August a. c., iară până la termenul de alegere a se prezentă în vre-o duminecă ori sârbătoare în sf. biserică de acolo spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Cvincvenalul i-se pune alesului în prospect numai după un serviciu de 5 ani neîntrerupt la aceasta școală; despre primirea acestei condițiuni va avea să alătore la recurs o declarațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop inspector școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunilor învățătorești următoare, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

1. *Bontășii* cu venitele: a) în bani 424 cor.; b) 16 șinice de bucate (jum. grâu, jumătate cucuruz) în valoare de 176 cor.; c) pentru conferință 20 cor.; d) scripturistică 6 cor.; e) dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor., la înmormântări mici 40 fil., pentru liturgie în zi de lucru 1 cor.; f) lemne pentru sala de învățământ 4 st.; g) cvartir cu grădină și supraedificate.

Cvincvenalele se vor cere la timpul său dela stat. Cvartirul și celelalte beneficii până la 4 Septemvrie st. n. formează competența văduvei.

2. *Revețiș-Cocioba*, cu venitele: a) în bani dela Revețiș 300 cor., dela Cocioba 60 cor.; b) pentru lemne 48 cor.; c) 10 șinice bucate în valoare de 110 cor.; d) pământ estravilan în valoare de 60 cor.; e) conferința 8 cor.; f) scripturistica 4 cor.; g) ajutorul dela stat 200 cor., staverit deja, de unde să vor cere și eventualele cvincvenale; h) cvartir și grădină în natură. Dările publice, după pământ le va suportă cel ales.

Doritorii de a ocupa vre-un post sunt poftiți ași înaintă cu documentele prescrișe în Regulament petițiunea adresată comitetului par. concernent, pe calea oficiului ppesc gr. or. rom. din Buttyin (com. Arad) și a să prezentă în careva Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din parohia respectivă, spre ași arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, pprezv. insp. școlar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni vacante învățătorești se publică concurs.

1. *Archisiiu*, salaru în bani 330 cor., 12 șinice bucate grâu și cucuruz 108 cor.; 4 jug., pământ arător sau bani 80 cor., 6 orgii lemne pentru învățător 84 cor., scripturistica 10 cor., conferința 6 cor., curățitul școalei 16 cor. Alegerea se va ținea în 6/19 Aug. a. c.

2. *Călăce*, dotațiunea în bani 600 cor. Alegerea va fi în 12/25 August a. c.

3. *Cărășeu*, cu salaru în bani 280 cor., 4 orgii lemne, 90 cor. 12 cubule bucate 120 cor. 3 jughere pământ 82 cor. Alegerea se va efectua în 15/28 Aug. a. c.

4. *Ciuntahaz-Hodișel-Stoinești*, în bani 220 cor. 5 cubule bucate 250 cor. 8 stângini lemne 90 cor. 7 jug. pascălău 20 cor. 90 porții fân 18 cor. Alegerea se va săvârși în 7/20 August a. c.

5. *T. Cărand*, în bani 232 cor. dela episcopatul latin condiționat 54 cor. 5 holde pământ 120 cor. 12 șinice bucate 120 cor. 8 orgii lemne 80 cor. Alegerea va fi în 6/19 August a. c.

6. *Craiova*, în bani 300 cor. 4 jug. pământ 64 cor. 12 cubule bucate 120 cor. 8 orgii lemne 64 cor. Alegerea în 8/21 August a. c.

7. *Dumbrăvița de codru*, în bani 500 cor. Alegerea se va face în 16/29 August a. c.

8. *Groși-Barzești*, în bani 88 cor. dela episcopatul latin condiționat 20 cor. 15 1/2 cubule bucate 155 cor. 8 orgii lemne 60 cor. Alegerea va fi în 6/19 August a. c.

9. *Hășmași-Urviș*, dela Hășmași, bani 156 cor. pentru fân 6 cor. pentru 15 șinice bucate 140 cor. dela Urvișiu 40 cor. pentru 5 șinice bucate 40 cor. dela episcopatul latin condiționat 74 cor. lemne după trebuință. Alegerea în 6/19 August a. c.

10. *Mărași-Secaciu*, bani 222 cor. 8 orgii lemne 64 cor. 16 cubule bucate 160 cor. câte 1 litră păsulă 40 cor. câte 100 porții fân și pae 40 cor. dela episcopatul latin condiționat 60 cor. Alegerea va fi în 7/20 August a. c.

11. *Nermișin*, în bani 200 cor. Alegerea în 6/19 August a. c.

12. *Rohani*, salariu în bani 600 cor. Alegerea va fi în 16/29 August a. c.

13. *Suplac*, în bani 300 cor. 6 orgii lemne 60 cor. 12 cubule bucate 120 cor. Alegerea se va face în 15/28 August.

14. *Susag-Tălmăciu*, în bani 440 cor. 20 cubule bucate 200 cor. Alegerea se va săvârși în 12/25 Aug.

15. *Tăgădău* în bani 100 cor. 8 jug. pământ 160 cor. Alegerea în 7/20 August.

16. *B. Urviș*, în bani 500 cor. Alegerea se va ține în 16/29 August.

Cătră aceste beneficii sunt a se compută și stolele cantonale îndatinate cu locuințe acomodate și grădini de legume. Salarele cu cvincvenalele se vor întregi dela stat. Din lemnele primite se vor încălzi și salele de învățământ.

Reflectanții, în cutare Duminecă ori sârbătoare au a se prezentă la sf. biserici din comunele unde voesc a competă, iar recursele cu declarațiunile că de când își formează pretenziuni la cvincvenalii, până cu 8 zile înainte de alegere au a le înaintă la subscrisul în F. Györös.

Pentru comitetele parohiale: *Petru Serb*, protopop.

—□—

1—3

Pentru întregirea definitivă a vacantelor posturi învățătoresți dela școalele confesionale gr. or. rom. 1 din **Babșa** și 2 din **Paniova**, ambele din tractul

Belințului, să escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu postul din Babșa sunt: 1.) În bani gata 340 coroane; 2.) În naturalii 30 Hctl. parte grâu, parte cucuruz, toate în preț de 275 cor.; 3.) 3 jugere pământ, în preț de 90 coroane; 4.) 24 metri lemne, din cari este a se încălzi și sala de învățământ 144 coroane; 5.) Pentru conferință 20 cor. și 6.) Pentru paușal de scris 20 coroane. Mai capătă dela fiecare înmormântare, la care este poftit, câte 40 fileri.

Afară de acestea are cvartir liber cu 2 odăi, bucătărie, cămară și intravilan lângă locuință; iar cele împreunate cu postul din Paniova: 1.) În bani gata 154 cor.; 2.) În naturalii: 22 metri grâu și 22 metri cucuruz, în preț de 164 cor.; 3.) 5 jugere pământ, jumătate arător, jumătate fâneaț, în preț de 172 coroane 50 fileri; 4.) Pentru lemne, din cari e a se încălzi sala de învățământ, 80 coroane; 5.) Pentru conferință 20 coroane și 6.) Pentru paușal de scris 10 coroane.

Mai capătă dela fiecare înmormântare de prunci până la 8 ani 40 fil., și dela 8 ani în sus 60 fil., apoi maslu, parastas și sfințire de casă, câte 40 fil., să înțelege dela toate acestia numai dacă e poftit.

Afară de acestea are cvartir liber, cu 2 chilii, bucatărie, (cămară) supraedificate și grădină lângă școală. Reflectanții la aceste posturi au să se prezente în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică din parohia respectivă, spre a-și arată desteritatea în tipic și cântare.

În amândouă locurile, darea și sarcinile publice peste tot, după intravilane și după pământurile învățătoresți, au să le poarte învățătorii aleși.

La Babșa vor fi preferiți cei cu pregătiri mai înalte și mai deprinși în muzica vocală; iar dela cel dela Paniova să poștește să învețe pe elevi toate cântările bisericesti.

Servicii cantonale sunt datorii în ambe locurile să facă, fără a cere nici un onoraui.

Petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, să aștern respectivelor comitete parohiale, pe calea oficiului protopezbiteral gr. ort. român din Belinț (Bélincz, Temes megye) în terminul fixat.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb*, protoprezviter

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din comuna **Botean**, tractul Peșteș, se deschide concurs cu termin de alegere pe **29 Iulie (II August) 1907**. Emolumente: dela comuna bisericească 400 cor. restul conform legii, dela stat. Com. par. — 2. Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Tilecuș**, tractul Peșteș, se deschide concurs cu termin de alegere pe **1/14 August 1907**. Emolumente: 1. În bani gata 480 cor. 2. 10 jugh. pământ, prețuit în 120 cor., la caz dacă alesului nu iar trebui pământul, comuna bisericească să obligă a-i restitui suma de 120 cor., în bani gata. 3. Locuință liberă, la școală. Aleșii acestor comune vor trebui să conducă și cantoratul, — în Botean după usul de pân'aci; iar în Tilecuș pe lângă următorul stolariu: dela înmormântări mari câte 1 cor., dela una mică 40 fil., dela cununie 1 cor., dela sfințirea apei la casă privată 20 fil., dela liturgie pri-

vată 1 coroană. Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt avizați a-și trimite documentele recerute de evaluare, adresate comitetelor parohiale respective, subscrisului protoprezviter până la 22 Iulie (4 Aug.) 1907 având a se prezenta la sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezv. inspector școlar

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățăto-rești **Chișcou** cu filiile **Măgura** și **Valeneagră de sus** din protoprezbiteratul Vașcoului, prin acesta să publică concurs cu termen de alegere pe 5/18 Aug. a. c. oarele 10 a. m

Emolumentele împreună cu acest post învățătoresc sunt: în 6 ani 200 cor.; 10 cubule bucate a 1 cor.; 10 stângini de lemne de foc, 7 stângini pentru învățător a 16 cor. stânginul, iar 3 stângini pentru încălzitul salei de învățământ, 250 porțiuni fân a 48 fil., 250 fuioare a 20 fileri. —

Cei ce doresc a reflecta la aceasta stațiune sunt poftiți a-și pregăti rugărilor conform §-lui 61 din regulamentul pentru organizarea învățământului în școalele populare și acelea adresate comitetului parohial ale înalt administratorului protoprezbiteral Moise Popoviciu în Segest p. u. Riény, c. Bihor. iar înainte de alegere a se prezenta la s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Moise Popoviciu*, adm. ppesc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățăto-rești din **Miersig**, ppresb. Tinca, cu termen de alegere pe 6/19 August 1907.

Dotățiunea: 1. Cărtir foarte bun cu 2. chilli, cuină, cămară, grajd și grădină 2. Bani gata 256, cor. 3. Pentru lemne, din cari să va învălzi și sala de învățământ, în bani 110. cor. 4. Bucate 12. cubule, prețuite în bani 120. cor. 5. Un teritor de 8 jug. catastrale pământ arător, prețuit în 120 cor., 6. O căpiță de fân dela comună 30. cor. 7. Competință de pășune și pădure 8/458.

Alesul va avea să provada cantoralul precum și instruarea școalei de repetițiune fără alta remunerațiune. Cvinvenalul îl va primi numai după 5 ani de serviciu prestat în parohie, iar pentru urcarea salariului până la 800 cor., i-să pune în prospect un ajutor de 200., cor., dela Înaltul Ministeriu.

Cei ce doresc să ocupe aceasta stațiune, sunt poftiți ca recursurile ajustate cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Miersig, să le aștearnă P. O. oficiu ppresbiteral în Méhkerék, iar în restimpul concursului să se prezenteze în sf. biserică din Miersig, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Miersig 17/30. Iunie 1907.

George Dudulescu
preș. com. par.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de **clasa III-a** vacantă din **Monoroștia**, prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“

Beneficiile împreună cu acest post sunt: 1. Casa parohială cu supraedificiile, de a căror bunăstare se va îngriji comuna bisericească. 2. Sesiunea parohială, parte arătoare, parte fânaș. 3. Stolele uzuatate. 4. Întregirea dela stat, conform cvalificațiunii alesului.

Doritorii de a ocupa acest post se avizează, ca recursurile lor, ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului par. din Monoroștia, să le susțearnă Mult On. Oficiu porezviteral din M. Radna, și să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Monoroștia, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Monoroștia, la 24 Iunie (7 Iulie) 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezviter.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii Venerabilului Consistor dtto 1/14 Iunie 1907 N-rul 2896/907 prin aceasta se repețește concursul publicat în N-rii 14—16 ai organului diecezan „Biserica și Școala“ din a. c. pentru îndeplinirea parohiei **a doua** din **Bucovăț**, (pprezv. Timișorii) provăzută până acum prin parohul Cornel Gherga, care parohie începe dela N-rul cășii 1 și continuă până incluzive cu N-rul 92, în stânga drumului ce duce la Moșnița, pe lângă aceleași condițiuni de beneficiare și de recurgere, admitându-se la candidare și reflectanți cu cvalificația pentru parohii de clasa a doua.

Comitetul parohial.

Cu consenzul protoprezviterului: *Dr. Traian Putici*.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățăto-rești dela școala gr. or. rom. din **Pârnești**, protoprezv. M. Radna, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. În bani gata 200 cor. 2. În naturale: 5 șinici de grâu, 5 șinici de cucuruz, 20 măji de fân și 48 cară de lemne, din cari e a să învălzi și sala de învățământ. 3. 1/2 sesiune de pământ de deal pentru sămănătură și erbărit. 4. Cărtir liber și grajd pentru vite, cu grădină de legume. 5. Pentru conferința învățăto-rească 20 cor. 6. Famulația 10 cor. 7. Dela înmormântări, unde va fi chemat. dela cele mari 80 fil., dela cele mici 40 fil., și dela cele cu liturgie 2 cor.

Alesul învățător să îndatorează: cantul și școala de repetiție a le prevedeă fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți ca recursurile lor provăzute în senzul §-lui 60 din „Reg.“ și adresate comitetului parohial din Pârnești să le susțearnă, în terminul sus indicat Prea Onor. Oficiu pprezviteral în M. Radna; iar până la acel termen să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică de aici, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Pârnești, la 4 Iunie 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezviter inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Foncu**, protoprezviteratul Tinca cu termen de alegere pe **6/19 Aug. 907** pe lângă următoarele emolumente: 1. În bani gata 400 cor. 2. 4 fertale de lemne din care se va încălzi și școala. 3. Pământul învățătoresc în preț de 30 cor., pentru învățător calificat se va cere ajutor dela stat atât pentru întregirea salariului la 800 cor. cât și pentru cvinvenalul trebuincios.

Reflectanții au să se prezenteze în comună pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic, iar recursurile lor instruite conform regulamentului adresate comitetului parohial au să le subștearnă scrisului protopop până în ziua 4/17 Aug. a. c.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral din **Sititelec** cu termen de alegere pe **6/19 Aug. 1907** a. c. pe lângă următorul salariu dela comuna bisericească:

1., bani gata 320 cor. 2., 13³/₄ jugăre catrastale pământ ori bani 40 cor. 3., dela comuna politică pentru lemne 36 cor. din care se va încălzi și școala 4., stolele cantonale, și 5., cvartir liber. Pentru învățătorul calificat se va cere întregirea salariului la 800 cor. și cvinvenal dela stat. Dările publice are să le slovească învățătorul.

Reflectanții au să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserica de acolo spre ași arăta desteritatea în cant și tipic, iar recursurile lor adresate comitetului parohial să le subștearnă scrisului protopop până la 4/17 Aug. a. c.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* pprezviter.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea următoarelor stațiuni învățătoresci din protoprezviteratul Tinca:

1. *Hodiș*, salariu dela comună bisericească 400 cor. cvartir liber și stolele cantonale.

2. *Forosig*, dela comuna bisericească 400 cor., cvartir liber și stolele cantonale.

3. *Valea-mare*, dela comuna bisericească 120 cor. bani numerari, 0 holde de pământ arător, pentru lemne din care se va încălzi și școala 20 cor., pentru conferințe 4 cor., cvartir liber, care tot prețuite în bani face suma de 193 cor. Terminul de alegere se defige în toate 3 comunele pe ziua de **7/20 August 1907**. În toate comunele pentru învățători calificați se vor pune la cale rugări pentru ajutor de stat atât pentru întregirea salariului la 800 cor., cât și pentru cvinvenal trebuincios. Având în vedere că în aceste comune de prezinte nu sunt preoți, se recomandă a recurge atari indivizi cari sunt și preoți și învățători calificați, pestrecând în fiecare parohie întregirea dotațiunei preoțești dela stat peste 700 cor., pentru candidații fără VIII clase.

Reflectanții la vre-un post, recursurile lor instruite conform legii și adresate respectivului comitet parohial au să le subștearnă scrisului protopop până în ziua

de 4/17 August a. c. iar în parohie are să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Comitetele parohiale

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

2-3

Prin pensionare devenind vacant postul de învățător dela clasele: IV, V și VI de băeți din comuna **Toracul-mic**, (Comitatul Torontal) prin aceasta să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: Salariu fundamental în bani 800 cor., pentru conferințele învățătoresci la care participă anualminte 30 cor., cvartir constător din două chilii, antișambră, cuină și cămară, precum și grădină de legume. Pentru încălzirea salei de învățământ să îngrijește comuna bisericească. Dela recurenți să pretinde, ca pe lângă calificațiunea învățătorescă să aibă 4 clase medii, iar la caz dacă nu vor recurge de acestia, să admit recurenți și cu mai puține clase medii. Alegândul învățător are drept la cvinvenal la cinci ani după intrarea în serviciu, despre ce să pretinde a-și alătură la recurse, că primește această condițiune. Recursurile instruite cu toate documentele prescise de lege și adresate comitetului parohial au să se aștearnă Prea On. Domn Paul Miulescu protopop și inspector școlar în Comloșul-mare (Nagy-komlós, Torontál). Iar până la alegere are să se prezinte în sfânta biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial ținută la 11/24 Iunie 1907.

Georgiu Lupșa

preot. preș. com. par.

Dămian Tărlaiu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter, inspector școlar

—□—

2-3

Pentru întregirea vacantelor posturi învățătoresci din **Checheș, Ficătar și Pădurani**, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. *Checheș*: a) în bani gata 600 cor.; b) locuință liberă, cu 2 chilii, grajd și intravilan lângă școală, c) 32 metri lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ; d) scripturistica 10 cor., și e) conferința respective adunarea generală, 12 cor.

2. *Ficătar*: a) în bani gata 388 cor.; b) 2 jug. pământ estravilan socotit în bani 100 cor.; c) 6 măji metrice grâu socotit în bani 72 cor. și 6 mm. cucuruz, socotit cu 48 cor.; d) 22 metri lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ, socotite în bani 88 cor.; e) pentru conferință, resp. adunare generală 10 cor.; f) pentru scripturistica 10 cor.; g) locuință liberă cu grajd și grădină de un jugăr.

3. *Pădurani*: a) în bani gata 210 cor.; b) întregire dela stat 94 coroane; c) pentru lemne, din cari e a se încălzi și sala de învățământ 64 coroane; d) 2 jugăre pământ-livadă socotite în bani 40 cor.; e) jumătate jugăr de grădină afară de sat, socotită în bani 30 cor.; f) 35 speni grâu, socotit în bani 52 cor. 50

fil; g) 70 speni cucuruz, în bani 70 cor.; h) pentru conferință, resp. adunarea generală, 20 cor.; i) scrip-turistică 10 cor.

Afară de acestea, locuința liberă, cu supraedifi-cate și cu grădina de $\frac{1}{2}$ jugăr, lângă școală, apoi dela înmormântări cu liturgie 80 fil., și fără liturgie 40 fil., unde e poftiț,

Să observă că sarcinile publice, atât după intra, cât și după estravilane, le supoartă aleșii învățători.

Reflectanții la aceste posturi au să-și aștearnă petițiile lor concursuale, instruate cu documentele re-gulamentare, comitetelor parohiale respective, pe calea oficiului pprezv. din Belinț (Bélincz, Temes-megye), în termenul concursual, având tot în lăuntru acestui termin, a se prezentă într'o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică din comuna unde reflectează, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

La Ficătar se va preferi cel care va produce do-cument, că este capabil a dirigia cor.

Comitetelz parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb* protoprezviter. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învăță-toresc dela școala gr.-or. română din **Tinca**, pprezv. Tinca cu termin de alegere pe **7/20 August** 1907, pe lângă următorul salar: 1. În bani gata 231 cor. 50 fil. în naturale 100 cor. de tot 331 cor. 50 fil. 2. Cvtartir liber foarte acomodat. Alesul va fi totodată și cantor, pentru-ee va beneficia stolele cantorale.

Reflectanții au să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică din loc, pentru a-și arată dexteritatea în cant și tipic, iar recursurile adresate comitetului parohial, să le subștearnă subscrisului pprezviter în Méhkerék până în 4 17 August a. c.

În conțelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezviter gr.-or. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala gr. or. rom. din **O. Gepiș** se escrie concurs cu termin de alegere pe ziua **6/19 August** 1907.

Dotățiunea învățătorescă constă: 1. Bani gata 380 coroane. 2. Bucate sfărmate jumătate grâu jumă-tate cucuruz 20 cubule à 10 cor. 200 cor. 3. 16 metri de lemne crepate de cer din cari se va încălzi și sala de învățământ 56 cor. 4. Pentru scripturistică 10 cor. 5. Pentru conferință dacă va participă 10 cor.

Afară de acestea locuința foarte acomodată cu trei chilii și grădină de legume de 800 □. Învățătorul ales va servi și ca cantor; stolele cantorale vor fi dela mort mare 1 cor., dela mort mic 40 fileri; dela masluri 80 fileri; dela liturgie 40 fileri.

Pentru complectarea salarului la 800 cor. se va cere ajutor dela stat. Alesul va fi întărit numai după un an de probă. Dela ales se va cere introducerea și ținerea regulată a școalei de repetițiune.

Cei ce doresc se competeze la acest post sunt poftiți ca recursurile lor provăzute cu documentele de lipsă, adresate comitetului parohial din O. Gepiș, să le trimită Prea On. Of. ppopesc din Micherechiu (Méh-kerék); iar concurentul se deobligă ca în vre-o Duminecă ori sărbătoare să se prezenteze în biserică spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Dat din ședința com. par. din O. Gepiș ținută la 17/30 Iunie 1907.

Ioan Pater,
not. subst.

Martian Andru,
preș com. par.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter. —□— 2—3

Neaflându-se recurenți cu evalidațiunea cerută în concursul prim la parohia **Dș. Forău**, prin aceasta se escrie concurs nou cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: cele numite în concursul dintăi, adecă: casa parohială, bir, pământ, ziuă de lucru, stolele, și întregire dela stat.

Dacă nu s'ar află recurenți de classa I se vor primi (de classa II.)

Recursurile au să fie înaintate în termenul prescri-s la oficiul protopopesc. Beiuș, la 19 Iunie v. 1907.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți din **S. Petreasa și Hidișelman** se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare.

Dotățiunea este:

a) La Petreasa: 240 cor. trei jugere de pământ, 16 metri de lemne, grădină, stolele cantorale, toate computate la olaltă 400 cor., și întregire dela stat.

b) La Hidișelman: 600 cor. în bani, lemne de în-călzit, stolele, și ajutor dela stat conform legilor în vigoare.

Recursurile ajustate cu documentele recerute sunt a se trimite la oficiul protopopesc în termenul prescri-s. Beiuș, la 19 Iunie, 2 Iulie 1907.

Com. parohial.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp*, protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a vacantului post de învățător gr. or. rom. dela școala confesională din **F. Batar**, cottul Bihor ppiatul Tinca cu termin de alegere pe ziua **25 Iulie (7 Aug.)** 1907, pe lângă dotățiunea următoare: 1. Bani numărari solviți lunar minte 700 cor.; 2. Cvtartir liber cu supraedificate și grădină, 3. Stolele cantorale: dela mort mare, festanii, maslu, cununii câte 80 fil., dela mort mic 40 fil.

Reflectanții sunt poftiți, ca până la alegere să se prezinte în biserică din F. Batar spre a-și arată de-steritatea în cele rituale, ear recursurile lor să le sub-ștearnă adresate comitetului parohial, la oficiul pprez-vitaler concerninte în Méhkerék cel mult până în 22 Iulie (4 Aug.). Din ședința comitetului parohial ținută la 11/24 Iunie 1907. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.

—□—

3—3

Se escrie concurs de învățătoare la școala ort. rom. din **Ecica-română** cu termin de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ cu următoarea dotățiune:

Salar fundamental în numărar 600 coroane, bani de cvartir 80 cor. scripturistica 10 cor. și de fiecare conferință câte 12 cor. în diurnă și viatic.

Învățătoarea va avea să se conformeze următoa-relor condițiuni și îndatoriri:

1. Numai după serviciu de 5 ani prestat la aceasta școală va avea drept la cvinevenal

2. Învățătoarea va fi strămutabilă dela o clasă la alta de fete, de băieți ori mixtă, după hotărârile comitetului parohial.

3. Va ține școala de repetițiune cu elevele incredințate conducerii sale.

4. Va propune elevelor lucrul de mână și economia casnică la toate clasele școlii noastre.

5. Va cercetă regulat s. biserică cu elevele și după trebuință va lua parte activă la corul bisericesc.

Reflectantele au să-și înainteze în terminul indicat recursele adresate comitetului parohial, — Prea Onoratului Oficiu protoprezviteral în Nagykomlós (Toronto) și să fie ajustate conform legii și regulamentului cu toate documentele necesare în original ori în copie autentică. — Mai departe au a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

În Ecica-română, din ședința comitetului parohial ținută la 5/18 Iunie 1907.

Valeriu Magdu,
președinte.

Gligor Brenda
notar.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter
inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala din **Hinchiriș**, prin aceasta să escrie concurs cu termin de alegere pe **23 Iulie (5 Aug.)** a. c.

Emolumentele, împreunate cu acest post sunt în bani gata 600 cor. plățiți de locuitori prin repartitie, și 200 cor. întregire dela stat, apoi cvartir și grădină de legumi. De încălzitul salei de învățământ să va îngrijii comuna parohială. Cei aleși sunt îndatorați fără altă remunerațiune a providea și cantoratul. Pentru liturgii private, mort mic și maslu învățătorul-cantor va avea câte 40 fil.; iar dela mort mare câte 80 fil.

Cei ce doresc a reflectă la acest post sunt poftiți a-și trimite rugările, ajustate în regulă și adresate comitetului parohial subsemnatului în Segyest p. u. Rieny, c. Bihor, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare vor avea a se prezentă la s. biserică spre a-și arată desteritatea în tipic și cântare. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. protopopesc,
inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala din **Bălăleni**, tractul Vașcoului, prin aceasta se publică concurs cu termin de alegere pe **24 Iulie (6 August)** a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 168 cor. în bani gata, 8 cubule de bucate mixte, 2 măsurii fasole, 4 1/2 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și școala, folosirea unei parcele de pământ de un cubul de sămănătură, cvartir și grădină, venite cantonale, fiind alesul îndatorat a providea și agendele cantonale și întregire dela stat, care să va cere la timpul său.

Ceice doresc a reflectă la acest post sunt îndatorați a-și înaintă rugările ajustate în regulă și adre-

sate comitetului parohial, subsemnatului în Segyest p. Rieny și la vre-o ocaziune a se prezentă la s. biserică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc
inspector școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională din **Rieni** se escrie concurs cu termin de alegere după **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială.

Emolumente: în număr 340 cor., 5 cubule bucate à 12 cor, 60 cor. de tot: 400 cor, câtră cari se va cere întregire dela stat la 800 cor. Cvatir și grădină. Sala de învățământ o încălzește parohia. Recurenții au să observe dispozițiunile reglamentelor în vigoare. —

Vasilie Nicoruță
paroh. pres. com. par.

Martin Mihailovici
notarul com. par.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. pprezviteral.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În conformitate cu ordinațiunea Ven. Consistor diecezan din Caransebeș de dtto 12/III a. c. Nr. 729 B. comuna bisericescă ortodoxă română **Uzdin** (Toronto) comitatul Torontal escrie prin aceasta concurs de licitațiune minuendă pentru repararea și pictarea sf. Biserici, nu altcum și pentru îngrădirea ocolului, avliei, curții sf. biserici cu grajd din fer bătut cu prețul exclamării stipulat de 27 mii coroane.

Se observă că lucrările acestea pot fi împărțite după natura lor, în trei categorii. — Și în caz dacă nu s'ar afla întreprinzători, cari ar primi lucrările acestea în gremiu — se va ținea licitațiune minuendă separată pentru fiecare ramur de lucrări.

În cazul acesta pentru:

1., repararea s. biserici, facerea bazei gardului de fer și facerea ferestrelor noi să stavereste prețul de exclamare în suma de 11 mii coroane;

2., pentru pictarea, reparaturile recerute la sculptura templei și pentru auritura și văpsirea scaunelor suma de 7 mii coroane;

3., ear pentru facerea gardului de fer și așezarea lui pe și în fundamentul zidit suma de 9 mii coroane.

Licitațiunea se va ținea în comuna Uzdin (Toronto) la 11 ore a. m. în ziua de **29 Iulie (11 August)** 1907 în locul destinat de comitetul parohial.

Planurile și specificațiunile, nu altcum și condițiunile se pot vedeă ori și când în orele oficioase la oficiul parohial din loc.

Reflectanții cari doresc a participă la aceasta licitațiune sunt poftiți a se prezentă la locul și ziua amintită în comuna Uzdin (Tor. Ozora), când totodată vor avea a depune vadiul de 10% în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile pot însă înaintă și oferte în scris, sub plic oficiului parohial provăzute cu vadiul prescriș.

Uzdin (Tor. Ozora) din ședința comitetului parohial ținută în 24 Iunie st. v. 1907.

Onoriu Conopan.

paroh, pres. com. paroh.

În conțelegere cu mine: *Trifon Miclea* protoprezviter.

—□—

2—3

Pe baza concluzului Ven. Cons. gr. ort. rom. din Arad de d'to, 24 Mai (6 Iunie) a. c., Nr. 2850. prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru zidirea unei sale de învățământ și renovarea edificiului școlar vechiu din comuna **Șebis**, protopopiatul Buteni, cu prețul de exclamare de 4498 cor. 09 fileri, pe ziua de **1/14 Iulie** a. c., la oarele 11 a. m., în localul școlii din loc. — Licitanții au să depună vadiu de 10%₀ adică 449 cor. 81 fileri în numărul sau în hârtii de valoare din prețul de exclamare. — Planul, preliminarul de spese precum și condițiunile de întreprindere se pot vedea la școala veche din loc. — Comuna bis. își rezervă dreptul de a angaja la lucru pe acel întreprinzător reflectant în care va avea mai multă încredere. — Întreprinzătorul n'are dreptul de a pretinde diurne, viatec și spese de călătorie. — Oferte închise nu se primesc. — Contratul încheiat va fi valabil pentru întreprinzător îndată după subscriere, iar pentru comuna bis. numai după aprobarea Ven. Consistor diecezan:

Șebis la 17/30 Iunie 1907.

Patriciu Covaci
not. com. par.

Aug. Mihulin
preș. com. paroh.

Pentru economi!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporei, la stropirea viilor. Nedesămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peatra vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitru vine la 50 fil., pe când cu peatra vânăta 1 cor. 60 fil. fiind peatra vânăta astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comanda de 8 pachete trimit francat. Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului. viia va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăte, nu să ajung aceste rezultate, — Pravul de stropit al meu, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul ie deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabaf corespunzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cor-nute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuițarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fil.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuițarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Fiecare econom să întrebuițeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor licheruri. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachi de prune, sliboviță, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la:

— **Cornel Demeter, apotecar în Szászváros,** —

Piața școlii nr. 46.

8—10

➔ **Compactor român în Arad** ➔

Iustin Ardelean

Strada Weitzer János Nr. 13.

Execută grabnic și prompt
tot soiul de lucrări, atingătoare de a-
ceasta branșe.

Legătură fină și durabilă.

Prețuri moderate.

7

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,
este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“
pentru Austro-Ungaria.

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

➔ Premii eftine. Condiții de asigurare favorabile. ➔

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.
Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000,000 cor. § Averele institutului 31.000,000 cor.

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

==== **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric** =====

Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).

(6)